

זמני השבת והחג בגב העלון

העלון טעון גניזה

ערכים

סוד ההר הנעלם

בתום מעמד הר סיני, הקדושה ששרתה עליו עברה לאוהל מועד, שם נמשך גילוי השכינה. הקדושה לא נשארה בהר. מדוע?

בהר הכרמל התקיים מעמד המזבח, בו התגלה לעין כל אפסותם של אלילי השקר, והעם הכריז "ה' הוא האלוקים". בהר תבור הייתה המערכה המכרעת נגד שעבוד יבין וסיסרא, הגדולים במלכי כנען, מערכה שהייתה כעין יציאת מצרים, ובעקבותיה נאמרה שירת דבורה, הדומה לשירת הים. למרות מעלותיהם לא זכו הרים אלה שתינתן בהם התורה, שכן בעלי גאווה היו (מגילה כט, א). לאור הדברים, אפשר להציע שפרסומם הרב של התבור והכרמל היה בעוכריהם. עד היום יכול אדם לנסוע בעמק יזרעאל ולהצביע על הר תבור המתרומם פתאום במלוא הדרו, או על הר הכרמל המזנק אל תוך המים. ואילו את הר סיני - לא רואים ולא שומעים עליו. ענוותן הוא ונחבא על הכלים. סיים את תפקידו ההיסטורי, ושב ונעלם בינות להרים האחרים.

ללא יומרות

לקח מוסרי למדנו מכך. קבלת התורה מצריכה ענווה ויכולת התבטלות. התורה דורשת מהאדם לצאת מאזור הנוחות הרגיל שלו, ולהשתנות. מי שמחזיק מעצמו כמו הר לא יוכל לעשות את השינוי הנדרש. בני אומות העולם לא היו מוכנים לוותר על יצריהם והרגליהם, ועל כן סירבו לקבל את התורה. כך היה גם אצל עורפה ורות. לשתייה היה רקע משפחתי וסביבתי זהה. אבל בעוד האחת מצאה בקרבה כוחות נפשיים לומר "באשר תלכי - אלך", האחרת עשתה רק מחצית הדרך. שינוי עצמי מלא היה מעבר לכוחותיה.

"א' לאו האי יומא [של מתן תורה] כמה יוסף איכא בשוקא", אמר האמורא רב יוסף. ביאר הגאון רבי יעקב רודרמן זצ"ל (ר"י נר ישראל בבולטימור) שהכוונה היא, שבלי תורה היו בשוק 'גרסאות' שונות של יוסף: יוסף העובד, יוסף איש המשפחה, יוסף המספק את צורכי גופו, יוסף כזה ויוסף אחר. אך התורה מגבשת את כלל כוחות הנפש ותחומי עיסוקו של האדם למסכת מאוחדת אחת: של עשיית רצון ה'. אך לשם כך צריך האדם להיות מוכן לקבל את השינוי, להיות כהר סיני שאין לו יומרות משל עצמו, וכל כולו קשוב לדבר ה'.

סיים את
תפקידו
ההיסטורי,
ושב ונעלם
בינות להרים
האחרים

בימינו אין איש יודע היכן בדיוק שוכן הר סיני. כבר דורות רבים שהמקום בו התרחש המאורע המהפכני ביותר בכל תולדות האנושות - התגלות האלוקים לעיני עם שלם - נשכח מלב.

אפשר ויש לדבר סיבה מעשית. הר סיני שוכן במדבר, הרחק ממקום יישוב. כאשר אליהו הנביא נמלט מנקמתה של איזבל המרשעת, הוא בורח תחילה לבאר שבע, השוכנת בקצה הארץ הנושבת, ומשם הוא ממשיך עוד ארבעים יום אל לב המדבר, עד הגיעו להר חורב (מלכים ב' פרק יט). הר סיני נשכח כדי לאפשר לאליהו הנביא להסתתר.

אולם הסיבה העמוקה יותר לכך, היא משום שאחרי מתן תורה אין עוד קדושה בהר. "רבי יוסי אומר: מצינו בהר סיני שכל זמן שהשכינה שרויה עליו אמרה תורה: 'גם הצאן והבקר אל ירעו אל מול ההר ההוא' (שמות לד, ג). כיוון שנסתלקה שכינה אמרה תורה: 'במשך היובל המה יעלו בהר' (יט, יג) (תענית כא, ב)".

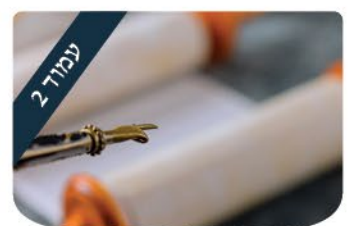
בתום מעמד הר סיני, הקדושה ששרתה עליו עברה לאוהל מועד, שם נמשך גילוי השכינה, בין בדי הארון. כאשר נדד האוהל, שם נדדה הקדושה עימה. רק מקץ דורות רבים, לאחר שהתגלה בנבואה כי הר המוריה שבירושלים הוא "המקום אשר יבחר בו ה'", נקבעה בו הקדושה כקדושה עולמית.

לכן, פרט לאליהו הנביא, שהלך לשם מסיבה מיוחדת, לא מצינו עוד מי שהתפלל בהר סיני. לא היה עניין לעשות זאת. אחרי מתן תורה חזר הר חורב להיות מה שתמיד היה. מעתה אין הבדל בינו לבין כל הר אחר.

מה עניין מתן תורה אצל הר סיני?

מובא במדרש, שבשעה שבא הקב"ה ליתן תורה בסיני, היו הרי תבור וכרמל רצים ומדיינים אלו עם אלו. זה אומר: "עלי התורה ניתנה", וזה אומר: "עלי התורה ניתנה" (בראשית רבה צט, א, ועוד).

לא בכדי מתמודדים דווקא שני ההרים הללו על הזכות לשמש כמקום בו תינתן התורה; שכן בכל אחד מהם התרחשו מעמדות גדולים של גילוי השכינה וקבלת עול מלכות שמיים.

ערכים לילדים
משל ותבונההניצוץ היהודי
כרטיס טיסה לכיוון אחדהרב שמואל רוטנר
מאשפות ירים אביוןהרב דוד ברוורמן
יהודי פשוט, או פשוט יהודי?

הרב דוד ברוורמן

מדי שנה בחג השבועות, מקיים ארגון 'ערכים' סמינר אקדמי בבית הארחה בית וגן שבירושלים. אחד הסמינר הוא "סיום ליל חג השבועות". בשעת ליל מאוחרת יוצאים המשתתפים לסייר בהיכלי הישיבות שבשכונות. שיאו של הלילה היה מגיע דווקא בתום הסיום. לפנות בוקר

משתתפי הסמינר היו מוזמנים לביקור בביתו של ראש הישיבה, הגר"מ אהרן ז"ע. רכז ערכים, הרב דוד הראל, מתאר את ההתרחש שנה אחת בביקור: נתתי להם רקע מתומצת על הבית הגדול שאנו עומדים להיכנס אליו, סיפרתי להם על ראש הישיבה, גדלותו, ספריו, והנהגות המיוחדות. ובעיקר על השפעתו על כלל עולם התורה. דלתות הבית נפתחו לרווחה, והציבור הגדול מהסמינר התיישב בסלון של בית הרב. המשתתפים מילאו את הסלון עד אפס מקום, ורבים נשארו עומדים ונרגשים, מחכים לבואו של ראש הישיבה הדגול.

אנשים גדולים

מין ראש הישיבה נכנס במלוא הדר מלכותו, וסקר איש איש, אחד לא נסתר מעיניו החודרות. כולם התקבלו בברכת: "ברוכים הבאים - וחג שמח". התיישב, ופתח באמירה שברגע אחד שברה מחיצות בין שני העולמות - "אדם מגיע לסמינר, לראות, לשמוע, להרהר, להתבונן, משהו שיכול אולי לשנות את המבט שלו על החיים, ועל יהדותו. זה לא מובן מאליה! זהו דבר המלמד מעט על איכות האנשים הניצבים מולי... אתם אנשים גדולים! אני חושב שיש בכם מעלה כה גדולה, שאיני יודע אם אפילו אתם מודעים אליה...!!!"

ואז הוא שאל: חז"ל מלמדים אותנו שבמעמד מתן תורה, הים לא נע, עוף לא פרח, שור לא געה, אופנים לא עפו, שרפים לא אמרו: "קדוש, קדוש, קדוש". אלא, העולם שותק ומחריש...

פנה הרב אהרן אל הנוכחים: "רצוני שננסה להבין ביחד... מפני מה הבריות כולם היו צריכים לדום במעמד הזה?!"

כולם הרגישו כל כך בנוח והציעו תשובות לקושייה, כשהרב מתמוגג, ומעודד לענות. נעשתה אווירה של בית מדרש הומה. "לכולנו יש חלק בתורה", הוא אמר, והוסיף, "נסו את כוחכם".

יהודי פשוט, או פשוט יהודי?

הסוד הגלוי של כל יהודי

בהמשך הסיום, יצינו בפני כמה מהמשתתפים שהאמירה של הגר"מ זצ"ל "לכולנו יש חלק בתורה" עשתה עליהם רושם רב. הם הרגישו שהם חלק ממשהו גדול.

במהלך השיחה הגיעו עשרות ילדי תלמוד תורה: 'חקרי לב', שבאו להיכנס אל הקודש פנימה לאחר לימוד ליל שבועות. ראש הישיבה נפרד ממשתתפי הסמינר: "אני אסיר תודה לכם שבאתם לבקר אותי, והייתי שמח שנמשיך לשבת, אם לא שמחכים ילדים החמד בחוץ..."

כמות המשתתפים הגדולה מילאה את הסלון הגדול עד אפס מקום

כולם באו ללחוץ יד ולהודות על הביקור. את ציבור הנשים קיבלה וברכה בלבביות יוצאת דופן הרבנית, ע"ה. המשתתפים היו יוצאים בהתרוממות הרוח.

התפקיד

בפרשת נשא מתארת התורה את חלוקת התפקידים בשבט לוי. על כל אחד הוטל תפקיד אחר, והתורה מסיימת את התיאור בפסוק: "על פי ה' פקד אותם ביד משה. איש איש על עבודתו ועל משאו ופקדיו אשר צו ה' את משה" (במדבר ד, מט). ויש להבין את פשר כפילות המילים "איש איש", הרי די היה לכתוב "איש על עבודתו ועל משאו".

מבארים המפרשים, שיסוד גדול למדים אנו מכאן. חלוקת התפקידים הייתה כל איש לפי כישוריו ויכולתו; וכפי שפסק ברמב"ם בהלכות כלי המקדש (ג, י): "וכן הלויים עצמם מוזהרין, שלא יעשה אחד מלאכת חברו, שלא יסייע

המשורר לשוער, ולא השוער למשורר, שנאמר איש איש על עבודתו ועל משאו".

תובנה זו מוצאים אנו גם בעניין קורבנות הנשיאים, שהתורה חוזרת על כל פרטי קורבנם אצל כל נשיא ונשיא, אף שכולם הקריבו בדיוק את אותו הקורבן.

אומרים חז"ל במדרש רבה (נשא יג, א) שאף על פי שהקריבו כולם את אותו הקורבן מבחינה כמותית, אך כוונתם ומחשבתם בשעת ההקרבה הייתה שונה. כל נשיא הקריב לתפקיד המיוחד שלו, נחשון לשבט יהודה הקריב 'לסדר מלוכה', נשיא יששכר הקריב 'לסדר התורה' וכן הלאה, ולכן חוזרת התורה שוב ושוב על קורבנם, כי זהו קורבן שונה בתכלית.

יהודי פשוט

לא במקרה נקרא בשבוע הבא את פרשת נשא, סמוך לחג השבועות. זאת כדי להדגיש את הייחודיות של כל יהודי בתורה. אלו החושבים שאין להם כישורים ויכולות לשבת וללמוד תורה, ומתריצים לעצמם שהם בסך הכול יהודים פשוטים... עליהם לדעת כי אין 'יהודי פשוט', אלא כל אחד הוא 'פשוט יהודי', לכל יהודי יש חלק מיוחד בתורה, וחלקו מצפה לו מאז שניתנה התורה, שאותו יהודי ילמד אותו, ויוציאו להאיר את העולם.

ה'שפת אמת' ז"ע (פרשת קורח) מגדיר את חשיבותו של כל יהודי בעולמו: "כי כל יהודי נברא על דבר מיוחד בתורה שאין אחר פנחס לתקנו". כך גם היה אומר הרה"ק רבי פנחס מקורין ז"ע לתלמידיו, חזר ושנן: "בכל יהודי יש משהו יקר שאין בשני", כי את חלקו השמור בתורה המצפה להתחדש על ידו, אין איש בעולם המסוגל לחדש. השקפה זו היא בסיס האמונה היהודית של היות האדם נברא יחיד וייחודי.

ידועים דברי הגמרא (פסחים סח, ב) על רב יוסף שביקש שייכנו סעודה משובחת במיוחד בחג השבועות, זאת כיוון ש"אי לא האי יומא דקא גרים, כמה יוסף איכא בשוקא". כלומר, אם לא אותו יום של מתן תורה שבשל כך זכיתי ללמוד תורה, "דקא גרים" - שגרם לי להתרומם, "כמה יוסף איכא בשוקא" - הרי אנשים הרבה בשוק ששמים יוסף, ומה היה ההבדל ביני לבינם... בזכות מתן תורה זכיתי לבטא את חלקי בתורה, את ייחודיותי כרב יוסף.

בעיצומם של חג השבועות אנו קוראים בתורה בפסוקים המרטיטים של מעמד הר סיני, ומלמדים אותנו חז"ל שיום זה הוא מעין חזרה על אותו מעמד, ואותן השפעות שהיו אז חוזרות שוב. עלינו לשמוע היטב את השפה האישית בה פונה הקב"ה לכל יהודי, מאז ולתמיד: "אנוכי ה' אלוקיך", כאומר: אני מצפה ממך שתגלה בחייך את אור האלוקות שטמון בך דווקא.

היו מנויים והפיצו את העלון

072-330-35-80

לרכים

נקדת מבט

הרב משה לנדא

אנחנו מוכנים

סוד 'נעשה ונשמע'

קצין המודיעין היפני, סגן משנה אונודה, נשלח בעיצומה של מלחמת העולם השנייה למערכה באי שבי ליפנים. הפקודה של הקיסרות היפנית הייתה: אין להיכנע, בשום תנאי.

כחודשיים לאחר שנשלח אונודה, האי נכבש על ידי צבא ארה"ב. כל החיילים היפנים נכנעו, מלבד אונודה ושלשה חיילים נוספים. הם ברחו להרים, והמשיכו להסתתר שם, נכונים בכל רגע לשוב למערכה ולכבוש את האי.

הארבעה נתקלו מספר פעמים בכרזות שבישרו על סיום המלחמה וכניעתה של גרמניה והקיסרות היפנית, אלא שהם היו בטוחים שזו תעמולה שקרית. כשנה לאחר שברחו להרים, הוטלו כרזות חתומות על ידי טומיוקי ימאשיטה, מפקד הארמיה ה-14 היפנית. בכרזה היו הוראות כניעה ברורות.

אף על פי כן, נאמנותם של אונודה וחבריו לקיסרות לא נסדקה. הם בדקו את הכרזות, והגיעו למסקנה... שהן מזויפות.

שבע שנים מאוחר יותר הוטלו באזור תמונות ומכתבים של בני משפחת החיילים היפנים, ובהם בקשה להיכנע. אבל החיילים נשאו נאמנים לקיסרות, ולא נכנעו על אף ה'לחצים של האויב'.

לבד

במשך הזמן, אחד מהם הסגיר את עצמו, וחיל נוסף נהרג מאש יחידה שחיפשה אחריהם. אונודה וחיל נוסף נותרו במסתור כשמונה עשרה שנים נוספות. חלפו עוד עשר שנים עד שאונודה נותר לבד, אחרי שחברו נורה על ידי המשטרה המקומית. התקרית עוררה תקווה במשפחתו של אונודה שהוא עדיין בחיים, על אף שהוכרז כחלל כבר לפני יותר מעשרים שנה.

כשנה ומחצה אחר כך, פגש אונודה את נוריו סוזוקי, מטייל יפני. סוזוקי ניסה לשכנע אותו שהמלחמה הסתיימה, ושישוב למשפחתו, אבל אונודה סירב. הוא נשאר נאמן לקיסרות, מוכן ומזומן לקבל כל הוראה לצאת שוב לקרב. עד שלא יקבל פקודה ברורה מקצין גבוה ממנו, הוא לא ייטוש את המערכה.

רב סרן יושימי טניגוצ'י, מפקדו הישיר של אונודה, אותר על ידי הממשלה היפנית, והוא נשלח אל אונודה. טניגוצ'י הודיע לו שהמלחמה הסתיימה בניצחון כוחות הברית, והורה לו להניח את נשקו. רובהו של אונודה מסוג אריסקה עדיין היה כשיר ומוכן לקרב. הוא נשא עימו לכל מקום מאות כדורים, כמה רימוני יד ואת חרבו האישי.

בט"ו באדר תשל"ג, לאחר כמעט שלושים שנה של מסירות ועמידה איתנה למען הקיסרות היפנית, הסתיימה המלחמה עבור אונודה.

אונודה הוא רק אחד מקבוצת חיילים גדולה, 'הנאחזים היפנים', שנשארו נאמנים לקיסרות היפנית ומוכנים לקרב גם אחרי שהמלחמה הסתיימה. האחרון שבהם, טראו נקמורה, נכנע כתשעה חודשים אחרי אונודה.

נאמנותם, ובעיקר מוכנותם לקרב של 'הנאחזים היפנים', נראית הזויה ולא הגיונית. אבל היא מלמדת אותנו, מה צריכה להיות הנאמנות שלנו.

הסוד

אחרי אמירת בני ישראל "נעשה ונשמע" שאל הקב"ה, "מי גילה לבני סוד זה", שהוא סוד המלאכים?

ובאמת, מה הסוד הגדול? כל מי שסומך על הצד השני, מוכן לומר נעשה ונשמע. נכון שכשאתם חותמים חוזה מול אדם לא מוכר, אתם סוגרים את כל הקצוות כדי שהוא לא יסדר אתכם. כל החוזה כולו מלא בסעיפי נשמע, תעשה ורק אז, אנחנו נעשה.

אבל אם אתם עושים עסקה עם ההורים שלכם, אתם סומכים ויודעים שהצד השני לא 'ידפוק' אתכם. כשאתם עומדים מול משהו שאתם סומכים עליו, אין שום סיבה שלא לעשות ואחר כך לשמוע הסברים. אתם מוכנים לחתום "פה ופה ופה ופה וגם... פה", ורק אחר כך לוקחים את החוזה וקוראים אותו בבית, או שלא.

אחרי הניסים הגדולים שהקב"ה הרעיף עלינו, והאהבה הגדולה ברור שאנחנו סומכים עליו... אז מהו הסוד הגדול באמירת "נעשה ונשמע"?

לדעת הגר"מ פיינשטיין זצ"ל (דרש משה עמ' רעב דרש י') סוד ה'נעשה ונשמע' אכן טמון בסוד המלאכים. מלאך נברא לבצע שליחות אחת בלבד. מה הוא עושה מהרגע שהוא נברא עד שהוא צריך לבצע את שליחותו? כל חייו המלאך עומד מוכן לשליחות עבורה הוא נוצר.

סוד הנעשה ונשמע דומה לאמירה: "אנחנו מוכנים!" בכל רגע נתון אנחנו מזומנים לכל תרחיש ולכל פעולה אותו אנחנו צריכים לבצע.

שום כרזה המודיעה שהזמנים השתנו, ושום ידיעה המפרשת את הפקודות באופן חדש; לא תשבש את המוכנות שלנו לצאת לפעולה ולממש את תפקידנו בעולם.

נעשה ונשמע... אנחנו מוכנים!

השאלה האחרונה

יצר הרע... מוכן תמיד להתיז ראשך... ואם קשה לך לציריך כך, סימן שראשך כבר הותך. (הרב"ק רבי שמחה בונים מפשיסחא)

3 מתוך הפרשה

הרב ישי' וליס

1 "שאו ראש כל עדת בני ישראל למשפחותם לבית אבותם במספר שמות" (במדבר א,ב) מדוע מצווה ה' את משה לספור את העם, והרי ידוע שאסור למנות את בני ישראל, ואלו הברכה שרויה אלא בדבר הסמוי מן העין?

תשובה: את טעם איסור ספירת בני ישראל, מסביר רבי יונתן אייבשיץ כי ספירת כל יהודי בפני עצמו מבטלת את אחדות כלל ישראל. אך מלבד קדושתו של היחיד כחלק מהכלל, יש לו גם ערך אישי בפני עצמו, על כן אין סופרים את היחיד כשלעצמו, אלא אם כן באמצעות דבר שבקדושה, כגון מחצית השקל או כנהוג בספירת מניין על פי התיבות שבפסוק: "הושיעה את עמך". גם בפרשתנו, הפסוק אומר כי בני ישראל נספרו "במספר שמות", היינו, שספרו את השמות, ולא את האנשים עצמם.

2 מדוע חג השבועות מופיע בתורה כ'חג הביכורים' ולא כ'חג מתן תורה'?

תשובה: עם ישראל קיבל את עשרת הדיברות במעמד הר סיני. אך לאחר חטא העגל ושבירת הלוחות, לא רצתה התורה לציין בפירוש את זמן קבלת התורה, שיש בה גם משום גנות לעם ישראל, שבעקבות מעמד הר סיני חטאו בחטא העגל. בדרך דרוש מבארים, כי החג נקרא 'ביכורים' לרמז על הבכורים שאיבדו את מעמדם בחטא העגל.

בנוסף, מהותו של כל חג הוא זיכרון האירוע עבורו נקבע. אך מעמד הר סיני אינו שייך לזיכרון, כי זהו אירוע תמידי המתחדש בכל יום, כמאמר חז"ל: "כל יום יהיו בעיניך כחדשים".

כד יתבין ישראל

מילות השיר: "כד יתבין ישראל ועסקין בשמחת התורה, קב"ה אומר לפמליא דיליה, חזו בני חביבי דמסתלקין מצערא דילהון, ועסקין באורייתא דילי".

ביאור המילים: כשיושבים ישראל ועוסקים בשמחת התורה, הקב"ה אומר למלאכים, ראו בני החביבים שעוזבים צערם ועוסקים בתורת. אף כי מילות השיר מזכירות בסגנון את לשון הזוהר, אין בזוהר שלפנינו קטע כזה. מקור הנוסח הקיים כנראה מבוסס על דברי הגאון מווילנה בספרו 'באר אברהם', שכתב לבנו רבי אברהם: "ראו בני חביבים שיש לי דשבקין צערא דידהו ועסקין בדידי, מייד מתמלא רחמין על ישראל".

הלחן המפורסם בימינו מיוחס לרבי מאיר שפירא מלובלין, שחיברו לרגל סיום הש"ס של מחזור הדף היומי הראשון, שנערך בליל ט"ו בשבט ה'תרצ"א, בהיכל ישיבת חכמי לובלין.

תורת החנוך

הרב צביאלי בן צור

היום הזה נהיית לעם

כל מי שיציע לך עצה אחרת, טועה ומטעה

השאלה החינוכית שלנו היא, איפה אנחנו בעניין? כיצד אנחנו מחברים את ילדינו לה? אינני מדבר כרגע על קיום מצוות, שהן החיבור האמיתי ביותר אליו, שהרי מצווה היא מלשון צוותא, אלא על עצם החיבור, עצם ההבנה שאנו ראינו אותו בהר סיני, ומאז אנחנו לא מפסיקים לראות אותו כל העת.

בעבר הייתי אומר: "לעיתים ה' נגלה אל האדם ממש. התפקיד של האדם הוא רק לפתוח את העיניים ולראות אותו". כיום אני אומר, "ה' נגלה אל האדם תמיד. התפקיד של האדם הוא לא לסגור את העיניים".

אנחנו רק צריכים ללמוד את ילדינו 'לא לסגור את העיניים', להבחין בהשגחת הקב"ה עלינו בכל דבר ועניין. אם נצליח להביא את ילדינו למצב בו ה' הוא הדבר החי ביותר בעולם, העברנו את התורה מהר סיני היישר אל ביתנו פנימה.

מעמד הר סיני, אצלך בבית

האתגר שלנו כהורים, כל השנה בכלל, ובחג מתן תורתנו בפרט, הוא לספר לילדים שהם חלק מעמו של הקב"ה, שהוא נתן לנו את המתנה הגדולה בעולם, את התורה הקדושה, ולהפוך את התורה לחביבה על לומדיה תמיד, כיום נתינתה מסיני.

הדרך להתחבר לתורה היא על ידי התחברות לנותן התורה. הרב פינקוס זצ"ל, כתב מכתב תשובה לבחור שרצה לעלות בתורה ויראת שמיים, וכמשתמע ממכתבו הוא חיפש עזרה חיצונית.

במכתב התשובה מציע הרב פינקוס לבחור לפנות לעזרה חיצונית, שהיא הקב"ה בכבודו ובעצמו, שהוא ברא את העולם, אותך, ואת הכל.

אינך צריך לחפש כתובת הוא כותב לו, הוא נמצא בכל מקום. פשוט תפתח את הפה ותדבר אליו. כל מי שיציע לך עצה אחרת טועה ומטעה.

בהר סיני נגלה אלינו ה' באירוע יחיד במינו בהיסטוריה. היינו שם כולנו, ומאז ועד עולם אנו מחויבים להעביר את המסר הזה הלאה.

הפסוק הבא הוא מהפסוקים האהובים עלי בתורה. "וידבר משה והכהנים הלויים אל כל ישראל לאמור הסכת ושמע ישראל היום הזה נהיית לעם לה' אלוהיך" (דברים כז, ט).

הפסוק הנפלא הזה מכריז בגאון על היום בו נהיינו עמו וצאן מרעיתו של בורא כל העולמים. חז"ל שואלים (ברכות סג, ע"ב), מדוע נכתב הפסוק הזה כאן, וכי אותו היום ניתנה תורה לישראל והלא אותו יום סוף ארבעים שנה היה? ומיישבים זאת חז"ל: ללמדך, שחביבה תורה על לומדיה בכל יום ויום כיום שניתנה מהר סיני.

התגלות האמת

המוסר האלוקי מול המוסר האנושי

ואור. זהו קול שמחפש אמת אלוקית, אך אינו בורא אותה. ויקטור פרנקל, מייסד הלוגותרפיה, אמר בנחרצות (בספרו 'הא-ל הלא מודע'): "יש תת מודע רליגיזי [דתני] באדם", וגם: "המצפון הוא היסוד האלוקי באדם".

רגע השיא במעמד הר סיני טמון במילים שאמרו ישראל פה אחד: "כל אשר דיבר ה' - נעשה ונשמע". ההקדמה של

"נעשה" לפני "נשמע" איננה ביטול של השכל, אלא בחירה רציונאלית עמוקה; להכניע את השכל האנושי לקול האלוקי, מתוך אמון שיש אמת גבוהה משלי.

היהדות מביאה את בשורת היציבות המוסרית למין האנושי: לא משום שהאדם

המציא את הטוב, אלא דווקא משום שהוא לא המציא אותו. כמו הירח, כך האדם: אין לו אור משלו - אך יש לו יכולת אדירה לשקף את אורו של הבורא. "תורה צוה לנו משה - מורשה קהילת יעקב". לא המצאה, לא חוויה - מורשה. בחג השבועות אנו שבים לעמוד אל מול הר סיני. לא רק כזיכרון היסטורי, אלא כעמדה מוסרית, קיומית ועכשווית: אנו שומעים את קול ה' מדבר מתוך האש, ולא את קול האדם.

גישה זו מעלה קושי מהותי: אם כל אדם קובע את המוסר בעצמו - כיצד נבחין בין טוב לרע כשיתנגשו תפיסות שונות? מנהיג הרייך השלישי ימ"ש, פעל מתוך "תחושת שליחות מוסרית". אל קפונה, ראש המאפיה הנודע, ראה את עצמו כאדם בעל ערכים מוסריים.

יותר ויותר מבינים היום כי היעדר מקור עליון ומוחלט למוסר, מוביל לאנרכיה ערכית. וכפי שכותב הרב שמשון רפאל הירש (בראשית, פ"ו): "כאשר האדם מפסיק לראות את עצמו כנברא בצלם אלוקים, אין גבול למה שהוא עלול להחשיב כ'צודק' בעיניו".

מעמד הר סיני מסמל התגלות של אמת שאינה תלויה באדם ואינה תוצר של התבוננות אנושית, אלא פריצה של קול אלוקי לתוך עולם התוהו. המהר"ל מפראג מדגיש (נתיב התורה), שהמוסר האלוקי הוא היחיד שיכול להיקרא אמת: האדם בטבעו נמשך אחרי הנוח, לא אחרי הטוב. לכן התורה, שאינה תלויה באדם, היא תיקונו היחיד.

הפסיכואנליטיקאי קרל יונג, מייסד הפסיכולוגיה האנליטית, טען שהאדם נושא בתוכו "אב טיפוס של האלוקים"; דימוי פנימי של שלמות, טוב

מעמד הר סיני, בו 'כל העם רואים את הקולות', מהווה מפגש יחיד מסוגו בין המין האנושי לבין האלוקות, בין האדם לבין האמת העליונה. למתן התורה, מלבד היותו היום שבו נהיינו לעם, יש גם משמעות לאנושות כולה מבחינה

מוסרית, נפשית ופילוסופית.

מעמד הר סיני מציב את הדילמה האנושית הנפוצה ביותר: האם ערכים כמו אמת, חסד, צדק וקדושה נובעים מן האדם, מתרבותו, מהבנתו השכלית או מרגשותיו? או שמא לערכים אלו יש מקור שמימי, עליון, נצחי - שאינו תלוי ברצון ובחשיבה האנושית אלא קיים מעליו?

במאה השנים האחרונות התחזקה בקרב הוגים מערביים תפיסה אנתרופוצנטרית (מהמילה 'אנתרופוס' - אדם). לפי גישה זו, האדם קובע את המוסר. מה שמרגיש מוסרי - הוא מוסרי. מה שמתקבל תרבותית - נכון. ומה שנחשב 'לא מוסרי' בעבר - ניתן לבטל או לעצב מחדש לפי 'הקדמה', 'הרוח החדשה' או 'האופנה הזמנית'.

תורת הנפש פסיכולוגיה יהודית

הרב דניאל נשיא

ורוממתנו

הרב שמואל רוטנר

מאשפות ירים אביון

יהודים של מגילת רות

השעה ארבע ורבע. בצעדים כושלים צעד זלמן לעבר שורת המתלים, נטל את החליפה והכובע, ויצא הביתה. הוא הגיע הביתה מבויש ומרוסק. על המיטה, טמן את ראשו בכרית, ופרץ בבכי גדול. מהר מאוד הגיעו האחיות ואחריהן האמא, והסתכלו עליו בהלם.

"זלמן", צעקה אימו. "מה קרה. מה עשו לך?" אבל זלמן לא היה מסוגל לענות. הוא כיסה את ראשו בכרית, ובכה. הוא ביקש את נפשו פשוט להיעלם.

אחרי ניסיונות כושלים לברר מה קרה, הזעיקה אמא את האב מהשיבה. אבא הגיע. הוא ניסה לדבר ולהבין, אך ללא הצלחה. האבא התעשת והלך לשיבה לבדוק מה קרה. אז התבררו העניינים. החברים בישיבה פשוט דחו אותו והעבירו לו את המסר שהוא "לא רצוי". במשך תקופה ארוכה הם לא שיתפו אותו בהווי החברתי, והסתירו ממנו דברים, עד שכבר לא היו לו את כוחות הנפש לעמוד בכך. הקש ששבר את גב הגמל היה כאשר שב לשיבה אחרי כמה ימים של מחלה בבית, התברר לו כי 'מלך השיעור' שכנע את כל החברות לעזוב אותו. כאן נשבר, ועזב את הישיבה.

כולנו מבינים שאדם שמרגיש דחוי חברתית, הדבר משפיע עליו לרעה במעגלים נוספים, ועלול למנוע את התקדמותו והישגיו גם בתחומי הלמידה, ההתפתחות והצמיחה האישית.

לסגת?

במגילת רות אנו פוגשים דמות עם כוחות נפש נדירים ואדירים, שעברה משברים אישיים קשים. אלמנה צעירה, ענייה מרודה, שמנסה לבנות את עצמה מחדש ומבקשת להצטרף אל חמותה בשובה אל בית לחם, וחמותה דוחה אותה פעם אחר פעם ומפצירה בה לא לבוא עמה. והיא... לא מרימה ידיים, ולא מוותרת. על כל סיבה שחמותה מנסה להסביר למה לא כדאי לה לבוא ולהתגייר, היא משיבה בגבורת נפש שהיא מקבלת על עצמה הכל, העיקר להתקדם.

"ותאמר רות אלתפגעיי לעזבך לשוב מאחריך כי אליאשר תלכי אלך ובאשר תליני אלין עמך עמי ואלוקיך אלוקי" (רות טז). רות זכתה כידוע להיות אמה של מלכות בית דוד, וממנה יצא מלך המשיח שיבוא ויגאלנו בב"א. רות לימדה אותנו שאל ההשגות הגדולות ביותר ניתן להגיע דווקא אחרי שדוחים אותך, שמבקשים ממך לסגת, לוותר, להישבר, ואתה עומד בעוז רוח וממשיך הלאה, עם כל הכוח.

בעלי המוסר והמחשבה הדגישו את ערך ההתמודדות עם מניעות והפרעות כמרכיב הכרחי בעבודת האדם. ההתעלות היא לא למרות הקשיים - אלא באמצעותם.

הרב אליהו דסלר, ב'מכתב מאלהיה' (חלק א', עמ' 199) כותב: "הקב"ה מביא את האדם לניסיון - לא כדי שייכשל, אלא

כדי שיתעלה. המניעה היא נקודת הבחירה - בה בונים את מדרגת האדם".

החזון איש בספרו אמונה וביטחון, פרק א' כותב: "אין דרכו של עולם התורה להיות סלולה. הקושי והמאבק הם חלק מתהליך ההתחשלות".

מדרגה לעלייה

ולמה נקרא שמה רות? שיצא ממנה דוד, שהרווהו לקב"ה בשירות ותשבחות. דוד המלך ע"ה, נכדה של רות, עבר אף הוא קשיים רבים, עוד מקטנותו. שמואל הנביא מחפש בשליחות ה' מאת בנו של ישי, להמליכו תחת שאול. ישי מציג בפניו את שבעת בניו, ושמואל פוסל את כולם. "ועבר ישי שבעת בניו לפני שמואל ויאמר שמואל אל ישי לא בחר ה' באלה... ויאמר שמואל אל ישי התמו הנערים ויאמר עוד שאר הקטן והנה רועה בצאן ויאמר שמואל אל ישי שלחה וקחנו כי לא נסוב עד באו פה" (שמואל א', טז).

במדרש מסופר, שדוד היה רועה צאן לבדו, מנותק, מנודה ובודד מאחיו ומכל המשפחה, במשך עשרים ושמונה שנים. ועל זה אמר דוד: "מזור הייתי לאחי ונוכרי לבני אימי" (תהילים סט, ט). ודוד חיזק את עצמו ואמר: "כי אבי ואימי עזבוני וה' יאספני" (תהילים כז, י). עד שבא שמואל בשם ה', ומתהוה ההשפלה נבחר דוד להיות משיח ה'. ועל זה אמר דוד המלך ע"ה: "מקימי מעפר דל מאשפות ירים אביון".

ואלו הם דברי הסבא מסלבודקה (ר' נתן צבי פינקל) "הגדלות האנושית נמדדת בכך שהאדם אינו נשבר מן המניעות - אלא משתמש בהן כמדרגות לעלייה".

אז התבררו העניינים. החברים בישיבה פשוט דחו אותו והעבירו לו את המסר שהוא "לא רצוי"

הרבנית

שותפות נסתרת

ערכים לבית היהודי

הרב מיכאל לסרי

חג השבועות קרב. החג הזה נראה לכאורה 'החג של הגברים'. הם ערים, הם לומדים, הם מקבלים את התורה מחדש ומתענגים על רוממות היום. והנשים? החג שלהן

הוא הכנת עוגות גבינה ומטעמים, והשגחה על הילדים שבבית. נדמה כי זהו חלק פעוט, שולי וגשמי, לעומת לימוד התורה ומהות החג.

אך, האם באמת כך הם פני הדברים? אני רוצה לספר לכם סיפור קטן שסיפר החפץ חיים: היה זוג שחי יחד שנים רבות, עד גיל תשעים. האישה נפטרה ראשונה, ולאחר חצי שנה, גם בעלה הלך לבית עולמו. כשהוא הגיע לשמיים, הוא הבחין בשקט מוחלט. הוא הסתקרן ושאל מה קורה. ענו לו: "יש כאן מישהי שמעבירה שיעור".

הוא התקרב וראה את גדולי עולם יושבים ומאזינים לשיעור - ומי הרבנית? הרעיה שלו! הוא נדהם. היא דיברה על גמרא, קבלה, ספירות, זוהר, פוסקים - הוא לא האמין למראה עיניו. "מהיכן רעייתי יודעת את כל זה?" תהה. הוא הקשיב וניסה להבין, אך הצליח לקלוט רק עשרה אחוז מהדברים. לאחר השיעור, כשכולם התפזרו, היא ניגשה אליו ושאלה לשלומו.

"אני יכול לשאול אותך שאלה?" הוא לא היה יכול להתאפק. "מה זה היה? מאיפה את יודעת את כל הדברים האלו?"

היא חייכה ואמרה: "מה, אתה לא זוכר? אני שלחתי אותך ללמוד תורה! בגלל זה זכיתי לקבל את כל מה שאתה למדת".

"אבל אני יודע מה למדתי", הוא השיב. "למדתי 'עין יעקב', קצת מוסר, 'מסילת ישרים', אבל את דיברת ברמה אחרת לחלוטין! אני הבנתי רק עשרה אחוז מהשיעור שלך".

"נכון", היא ענתה. "את העשרה אחוז שהבנת, קיבלתי מהלימוד. אבל שכחת דבר חשוב: מי היה בבית עם הילדים? מי גידל אותם? מי החדיר בהם יראת שמים כדי שילמדו תורה, שיבחרו חתנים תלמידי חכמים? מי דאג להם, עקב אחר התקדמותם? אתה היית שקוע בלימודך בכולל, ואני הייתי זו שטיפלה בכל זה".

"לכן", המשיכה, "הקדוש ברוך הוא לא רק נתן לי את העשרה אחוזים שלך, אלא עוד תשעים אחוז מהגידול של הילדים, מיראת השמים שלהם, מהתורה של החתנים - גם זה שייך לי!" המשל הזה ממחיש לנו מעט מזכותן העצומה של הנשים, שהתורה כולה עומדת בזכותן. אשריכן, נשות ישראל, על זכותן האדירה!

הניצוץ היהודי

יחזקאל בנימיני
נולד בשכונת
מחנה ישראל
הותיקה, באותם
הימים שכונת ספר
בירושלים החצויה.
מחלון הבית ראה
את חומת הגבול
שתחמה את עולמו.
מפעם לפעם היו

הירדנים יורים, אך הילדים חיו ללא תחושת סכנה, עד לימים שקדמו למלחמת ששת הימים. "ישבנו בבית ספר ארלחורוב, ופתאום נשמעו קולות ירי ומטוסים", הוא נזכר.

משפחתו ירדה למקלט המאולתר בדירת הקרקע של השכנים, עד שהגיעה הבשורה - ירושלים העתיקה שוחררה. בחג השבועות של אותה שנה הלך לראשונה עם סבתו לכותל המערבי. "הסתכלתי על האבנים העתיקות ושמעתי את קולות המתפללים. לא הבנתי הכול, אבל חשתי שמהשו עמוק קורה כאן".

מדע או אמונה

הסתבא הייתה אישה מאמינה ושומרת מצוות. אבל היא דיברה רק ערבית, והשפעתה על הנכדים הייתה מעטה. ילדיה כבר התרחקו מהדת, ויחזקאל עצמו כבר גדל בסביבה חילונית לחלוטין. דתיים נראו לו כאנשים מוזרים שנאחזים בעבר. "הייתי בטוח שבתוך חמישים שנה לא יהיו יותר דתיים בעולם", הוא אומר. "המדע יתקדם כל כך מהר, שאנשים יבינו שאין צורך באמונה".

גם מה שלימדו אותו בבית הספר. "כל החברים בני גילי, שלמדו בחינוך הממלכתי בישראל, אינם מאמינים", הוא אומר. "אחרי שחזרתי בתשובה, ניסיתי להבין איך יכול להיות שגדלתי בירושלים, בסמוך לכותל המערבי, ולא הייתה בי אמונה. קראתי שוב את הספרים מהם לימדו אותנו תנ"ך, ונדהמתי עד כמה הם מחדירים זלזול בתורה ובמצוות. מערכת החינוך בישראל היא מערכת הסללה אנטי דתית", הוא קובע.

שיחזקאל היה תלמיד שקדן במיוחד. "כשהעיפו אותי מהכיתה, זה היה אחד הימים המאושרים בחיי", הוא צוחק. השמחה לא האריכה ימים. אביו שכנע את המנהל להחזיר אותו. אבל יחזקאל היה נחוש להשתחרר בהקדם ממסגרות כובלות, ולבנות לעצמו חיים עצמאיים שאין בהם תלות באיש.

המחיר שווה

מטבע הדברים, גם הצבא לא היה כוס התה שלו. הוא התגייס בשנת תשל"ה, ושירת בחיל הרפואה. היו לו שני מפקדים - האחד דתי והשני חילוני גמור. השנים ניהלו וויכוחים בלתי נגמרים בשאלות של אמונה. יחזקאל עקב בהנאה אחר הפינג-פונג הרעיוני, אך הזדהה יותר עם הצד החילוני.

בערב פסח הוא עזב את הבסיס, ללא אישור המפקדים, כדי לעשות את ליל הסדר אצל קרובי משפחה. מאחר שממילא היה צפוי לעונש, הוא החליט להפיק את המרב מהזדמנות.

כרטיס טיסה לכיוון אחד

חסע חיים בלתי שגרתי הפך את הילד המרדן מירושלים לפעיל תשובה מרכזי בלוס אנג'לס | אחרי 41 שנה בארץ האפשרויות הבלתי מוגבלות; יחזקאל בנימיני מספר על שובו הביתה

הוא ירד לסיני, ובילה שם בנעימים במשך כמה שבועות. מפקדיו של יחזקאל היו פחות משועשעים מהסיפור, והשיטו עליו עונש כבד: 35 ימי כליאה במחבוש. אבל בעיניו של יחזקאל, המחיר היה שווה.

עגל הזהב האמריקני

אחרי שהשתחרר מהצבא, למד אלקטרוניקה במכללת אורט בירושלים. במקביל, עבד במרכז

"כשהעיפו אותי מהכיתה, זה היה אחד הימים המאושרים בחיי"

ימק"א, ארגון בינלאומי של פעילות לבני נוער שיש לו סניפים בכל העולם. יום אחד הציעו לו לעבוד כמדריך במחנה קיץ שארגנו בארה"ב. בקיץ תשמ"ג עלה יחזקאל על מטוס לראשונה בחייו, ונחת במדינת וויסקונסין שבארה"ב.

המנהלים התרשמו ממנו, והטילו עליו משימות שונות ומשונות, כמו למשל ללוות שני נערים, ישראלי ופלסטיני, למחנה נוער משותף בצפון קרוליינה. "הם היו אמורים לדון בשלום ובדו-קיום", הוא מספר. "אני בעיקר וידאתי שהם לא יכסחו אחד את השני".

אחרי הקיץ הזה הוא כבר לא רצה לחזור לישראל. העולם הגדול כבש את ליבו. הוא העמיס על גבו תרמיל, ובמשך שמונה חודשים נדד ברחבי דרום אמריקה. ביקר בצ'ילה,

ארגנטינה, ברזיל ובוליביה. ביקש להכיר תרבויות ולספוג את קצב החיים האיטי של המקומיים. בין היתר התגורר במשך חודשיים בכפר דייגים קטן בברזיל, לחופי האוקיינוס האטלנטי.

כשאזל התקציב שלו, נענה יחזקאל להצעת מכרים שהזמינו אותו לעבוד בלוס אנג'לס. עד מהרה פתח עסק עצמאי להתקנת מכשירי חשמל. המטרה המקורית הייתה לחסוך 6,000 דולר כדי שיוכל להמשיך בהקדם את הטיול שלו בדרום אמריקה. אבל מה שהתחיל כעבודה קצרה של כמה חודשים, הפך להשתקעות באמריקה, שנמשכה מעל ארבעים שנה...

"מערכת הצרכנות האמריקאית בנויה לבלוע את האדם", הוא מסביר. "בארה"ב, אם יש לך אשראי, אתה יכול לקנות הכול. אבל אחרי שהתרגלת לרמת חיים מסוימת, לא תוותר עליה. ואז אתה מגלה שבשביל לממן את כל זה אתה בעצם נעשה עבד למוצרים שלך. אתה נשאב למעגל בלתי נגמר של עבודה, צרכנות, וחוזר חלילה. אתה עובד בשביל לצרוך וצורך כדי שיהיה לך כוח לעבוד. המערכת בנויה כדי ללכוד אותך במעגל אינסופי של גירויים תמידיים, שבה אף אחד לא עוצר לשאול - למה באמת אני כאן?"

יחזקאל בנימיני היה שקוע בשגרת החיים האמריקאית בלוס אנג'לס - עבודה מסודרת, חברים, רכב טוב, חיי נוחות. הרחובות המוארים של הוליווד והאוקיינוס האינסופי של קליפורניה, סיפקו לו תחושה של אפשרויות בלתי מוגבלות. "באותם הימים, הדמות שהכי הערצתי בתנ"ך היה אחשוורוש - מלך של מסיבות ענקיות ומשתאות שאינן נגמרות. אדם כלבבי..." אבל משהו בפנים לא נתן לו מנוחה...

תחילת המפנה

"חבר שלי, אליקו, הזמין אותי לערב מיוחד אצלו בבית. הוא אמר לי שמגיע רב לדבר על יהדות. למען האמת, הרב לא עניין אותי במיוחד, אבל רציתי לפגוש חברים, אז באתי".

בביתו של אליקו שררה אווירה נינוחה. ואז נכנס מרצה ערכים, הרב ינון קלזן. "לא ידעתי למה לצפות", הוא נזכר. "חשבתי שאני הולך לשמוע איזה דרשה משעממת. אבל הרב לא בא להחזיר אנשים בתשובה בכוח, הוא פשוט הציג שאלות".

"מה אם כל מה שסיפרו לך על היהדות לא נכון?" פתח הרב קלזן. לראשונה בחייו שמע יחזקאל על היהדות מזווית אחרת. ההרצאה עסקה בשורשי האנטישמיות ובמאבק בין עם ישראל לעמלק לאורך הדורות. המרצה סיים במשפט נירנברג ובאותו נאצי שבדרך לגרודם צעק - "פורים 1946!"

"השנאה לעם ישראל נגזרת מכך שליהודי יש שליחות רוחנית מיוחדת בעולם", סיכם הרב קלזן. "כעת לא נותר לנו אלא לברר מה טיבה של שליחות זו, והיכן לומדים אותה!"

מהרצאה זו שאב יחזקאל תובנה המלווה אותו עד היום: "כיהודים אנחנו מאשימים את כל העולם בצרות שלנו. אך האמת היא, שאנחנו אחראים על התנהגותנו. כאשר עם ישראל לא

מתנהג על פי התורה, אנחנו סובלים, וכל העולם סובל גם כן".

העסק הזוטר והעסק העיקרי

אחרי ההרצאה הראשונה, יחזקאל, יחד עם עוד כמה חברים, החליטו לנסות לשמור שבת. במשך חצי שנה הוא היה מסתגר בביתו בשבתות, לומד מתוך ספרים, חלק מהחברים נשברו ופרשו. יחזקאל הבין שלא יוכל לעשות את המסע לבד. הוא חייב להיות חלק מקהילה. הוא בירר ומצא כי בית הכנסת הקרוב ביותר, 'בית אברהם', נמצא במרחק חמישה ק"מ מביתו. מאז התחיל לעשות את הצעידה הזאת פעמיים בכל שבת, ערב ובוקר.

במקביל, ארגן בביתו חוגי בית של 'ערכים', תחילה בהשתתפות הרב ינון קלזן, ובהמשך עם מרצים נוספים, בהם כאלה שהגיעו לשם כך במיוחד מישראל.

"כל יום שלישי הבית שלי התמלא באנשים. היו פעמים שלא היה מקום לשבת. הייתי מביא כיסאות מבחוץ, עד שהחצר שלי נראתה כמו אולם הרצאות. אנשים נכנסו לבית

חילונים לגמרי - ישראלים, אנשי עסקים, צעירים אחרי צבא, אקדמאים, אנשים כמוני שהאמינו שהם כבר יודעים הכול על החיים. ראיתי איך הרצאה אחת, לפעמים אפילו משפט אחד, גורם להם לעצור ולחשוב".

שהתחיל כמפגש קטן, הפך תוך זמן קצר לאירוע שבועי, אבל זה לא הספיק לו. "ראיתי שהבעיה הכי גדולה היא מה שקורה אחרי שהסמינר נגמר. אנשים מקבלים התעוררות, אבל בלי ליווי, בלי מישהו שיכוון אותם קדימה, ההתלהבות דועכת".

הוא הפך לאיש השטח של 'ערכים' בלוס אנג'לס. בהכוונתו של יו"ר ערכים, הרב יוסף וליס ופעילים נוספים, הוא ארגן מפגשים, הרצאות, סמינרים, ועשה כל מה שצריך כדי לדאוג שאנשים ימשיכו את תהליך ההתקרבות שלהם. הוא לא הסתפק בלוס אנג'לס, ונסע עם רבנים לערים נוספות - סן דייגו ולאס וגאס. "אם ידעתי שיש אנשים שמתעניינים ביהדות, הייתי נוסע אליהם, לא משנה איפה".

כל זאת עשה בהתנדבות. "מאז שחזרתי בתשובה, ניהלתי במקביל שני עסקים: עסק מכשירי החשמל ממנו התפרנסתי, וה'עסק' של ערכים, אותו ניהלתי לשם שמיים. אפשר לומר שאת העסק הראשון די הזנחתי..." הוא מחייך, "אבל מהרגע הראשון היה לי ברור שאת פעילות התשובה אעשה שלא על מנת לקבל פרס, אחרת זה יוריד מערך המצווה".

ביקוריו התכופים בישראל היו חלק מפעילות הקירוב. "ראיתי שיש בעלי תשובה שמנתקים את קשריהם עם המשפחה והחברים. החלטתי שאצלי זה יהיה אחרת. עד היום אני בקשר עם כולם, ולא התנתקתי מאף אחד. הקפדתי להיות שבת אצל ההורים, למרות שההורים לא שמרו שבת וכשרות. ידעתי שלהורים שלי לא קל עם הצעד שעשיתי. אבא שלי לקח אותי לשיחה ואמר לי - 'יחזקאל, אני מאוכזב ממך. חשבתי שאתה יותר חכם...' לא ניסיתי להחזיר

את המשפחה שלי בתשובה. המשכתי להיות חלק מהחיים שלהם, אבל בלי לוותר על האמת שמצאתי".

הדוגמא האישית שלו כנראה השפיעה, שכן במרוצת הזמן חלק מבני משפחתו חזרו בתשובה. השיא המפתיע היה כאשר אביו בן ה-92 הצהיר פתאום כי הוא שומר שבת, מצווה עליה הקפיד עד יומו האחרון. "זה היה הרגע שבו הבנתי שהשינוי שלי לא היה לחינם", הוא אומר.

למכור את החיים בעד חופן דולרים

בלוס אנג'לס חיה אחת הקהילות הישראליות הגדולות בעולם, ובה מאות אלפי יורדים. השפה העברית נשמעת במקומות רבים. יש להם עיתונים, ערוצי תקשורת, חנויות מזון, אמריקה פתחה בפניהם הזדמנויות כלכליות, אך הם תלושים מבחינה תרבותית ורוחנית.

"הרבה ישראלים מגלים שבעוד בארץ אתה יכול להישאר יהודי מכוח האווירה הסביבתית, בחו"ל, אם לא תשקיע מאמץ לשמר את יהדותך, כנראה שילדיך יינשאו לגוים. בנקודה הזאת יש מי שמרימים ידיים ונטמעים בסביבה הנוצרית, ויש מי שמסיקים את המסקנה המתבקשת, שבלי שמירת תורה ומצוות אין להם עתיד יהודי".

"אני יודע שמקומי בארץ ישראל, אבל קודם אני חייב לחסוך 6,000 דולר, ורק אז אני אעלה"

אחד המקרים שנחרטו בזיכרוננו הוא של בחור בשם אריה, מוזיקאי עם שיער ארוך וג'ינס קרוע, שהגיע להרצאות 'ערכים' והתחיל להתחזק. אריה אמר ליחזקאל: "אני יודע שמקומי בארץ ישראל, אבל קודם אני חייב לחסוך 6,000 דולר, ורק אז אני אעלה".

יחזקאל הקשיב וחיך. הוא הכיר בדיוק את אופן החשיבה הזה. הרי גם הוא הגיע ללוס אנג'לס רק בשביל לחסוך כמה אלפי דולרים, ומצא את עצמו תקוע במקום למשך ארבעים שנה... הוא רכן לאדמה, והרים זרע שחור גדול של עץ מקומי.

"תראה את הזרע הזה", אמר לאריה, "אם אזרע אותו באדמה עכשיו, הוא יתחיל להכות שורשים וכבר לא יוכל לזוז. אם תישאר כאן ותנסה לחסוך כסף, זה בדיוק מה שיקרה לך. בתחילה תרצה 6,000 דולר ואז 60,000, ואחר כך 600,000, ובחיים לא תעזוב. עכשיו זה הזמן לקום וללכת!"

אריה

השתכנע.

הוא עזב את

הכול, עלה לארץ, והתחתן

עם אישה שומרת מצוות. היום הוא

מגדל משפחה לתפארת, וילדיו לומדים תורה

בישיבות קדושות.

חוזר הביתה

בשנים האחרונות יחזקאל הרגיש שהשליחות שלו בארה"ב מתקרבת לסופה. הוא הבין שהוא לא רוצה להזדקן באדמה זרה. "הלכתי להלוויות בלוס אנג'לס וראיתי איך קוברים שם אנשים. אמרתי לעצמי, 'יש לי אפשרות לחיות בירושלים. למה לא לעשות את הצעד הזה עכשיו?!'"

לא היה צעד פשוט. היו שדחפו אותו להשאיר את הבית בלוס אנג'לס, שיהיה לו לאן לחזור. אחרים אמרו לו שהוא עושה טעות כלכלית. אבל יחזקאל ידע שאם ישאיר אופציה לחזור - הוא עלול להשתמש בה. "לא רציתי 'תוכנית ב'. רציתי לחזור לירושלים ולעשות את זה עד הסוף".

הוא מכר את הבית, ויתר על הנכסים, חילק חפצים, ועלה על המטוס עם כרטיס לכיוון אחד. מאז שובו לארץ הוא חושב לא מעט על מה שמחבר יהודים לפיסת הקרקע הקרויה 'ארץ ישראל'.

מכבר זוג חילוני מבוגר, אנשים משכילים ורציניים, הזמינו אותו למפגש חברים שנערך בביתם. "ישבו שם אנשים וקוננו עד כמה המצב גרוע: החרדים, המצב הפוליטי, אין עתיד בארץ. כשהגיע תורי לדבר אמרתי להם: 'אתם יושבים פה בירושלים, ליד המקום שדורות רבים של יהודים חלמו להגיע אליו, ובמקום להבין איזו זכות יש לכם - אתם מחפשים לאן לברוח? אחרי 41 שנים שבהן חייתי את החלום האמריקאי, אני אומר לכם שאין מקום טוב יותר להיות בו'.

"לא הייתה בפיהם תשובה. אבל כנראה שגם בשביל לחיות בארץ ישראל צריך זכויות. מי שאינו מחובר לתורה ולאמונה לא יחזיק כאן מעמד לאורך זמן".

בטיסתו חזרה לישראל התברר לו כי הטייס הוא חבר של חבר ותיק שלו. לקראת הנחיתה הזמין אותו לתא הטייס, בשל הקשר עם החבר. כשהביט בחופי הארץ המתקרבים, הרהר יחזקאל על התחנות הרבות שעבר במסע חייו.

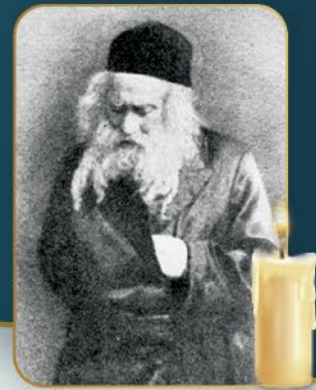
"פעם חשבתי שאושר זה כסף, חוויות, חופש מוחלט. היום אני יודע שזה לא נכון. אושר אמיתי הוא לדעת שאתה במקום הנכון וחי עם משמעות. אנשים מחפשים תשובות בכל העולם, אבל לפעמים, האמת נמצאת בדיוק במקום שבו התחלת".

כשיחזקאל מסתובב היום ברחובות ירושלים, הוא לא מרגיש שהוא חוזר - הוא מרגיש שהוא סוף-סוף הגיע.

בעקבות

ה'אמרי אמת' מגור ז"ע

יומא דהלולא - ו' סיון

מתולדותיו

- נולד — תרכ"ו
- נפטר — תש"ח
- פעילות — פולין, ירושלים
- מקום קבורה — חצר ישיבת 'שפת אמת', ירושלים
- חיבורים — 'אמרי אמת'

בשלמות ממש, ובכל מצב שהוא, אפילו אם צריך לכך מסירות נפש. אני קיבלתי על עצמי את העשה 'כבד את אביך ואת אמך' ואת הלאו 'מדבר שקר תרחק'. שאל אותו מקורבו: "מה ראה הרבי לבחור באלו דווקא?" והשיב לו הרבי: "כי המה הקשות ביותר..."

שומר פיו

סיפור זה סיפר בעצמו בעל המעשה, הרה"ח ר' משה בנצלוביץ זצ"ל, משישי חסידי גור בדור האחרון, שהיה משמש כאיש החברה קדישא בבית החולים בבני ברק עד סוף ימיו.

בבחרותו, עוד טרם מלחמת העולם השנייה, עלו הוריו להשתקע בארץ ישראל. בימים ההם סבל מכאבים עזים בשיניו, ובימים בהם הרה"ק 'האמרי אמת' ז"ע ביקר בארץ ישראל, רצה ר' משה לקבל ברכה מהרבי. אך משום מה, הוא ביקש מבנו של הרבי, הרה"צ רבי מאיר זצ"ל, שיזכיר אותו לפני אביו.

הורה לו רבי מאיר שיעמוד במקום פלוני שהרבי עתיד לעבור שם, וכאשר יעבור שם הרבי, יזכיר לו את כאביו, וכן היה. ויהי כשמוע הרבי את בקשתו, נענה וכך אמר: "רעדט מען נישט קיין לשון הרע, אם כן, פוסקים מלדבר לשון הרע", כאומר לו, שאם מתיישר יהודי באחד מאברי הפה, סימן הוא לשלשון. ואכן, ר' משה קיבל על עצמו מאז שלא לדבר שום דיבורים אסורים. באורח פלא, נעלמו פתאום כל ייסוריו וכאביו.

פעם, בשעת לילה מאוחרת נכשל בשמץ לשון הרע, ומיד חזר והרגיש בכאבי שיניים. והיו לו ייסורים אלו לזיכרון, על שנכשל בדיבור אסור, וכמה חמור הוא איסור זה. אז, קיבל על עצמו שוב לשמור פיו ולשונו מכל משמר, ומיד חש בהקלה בכאביו. עד שעלה השחר נעלמו הכאבים כלא היו, ועד שנות זקנה ושיבה היו שיניו לבנות כחלב, וללא שום פגם!

מצווה לשמוע

פעם נסע ה'חפץ חיים' הקדוש שברכבת יחד עם האדמו"ר בעל ה'אמרי אמת' זצ"ל, ובכל תחנה בה נעצרה הרכבת המתנינו ברציף מאות ואלפי יהודים שבאו לחזות בפניהם ולהתברך מהם. והנה, הרבי מגור זצוק"ל נעמד בחלון הרכבת ובירך לשלום את קהל האלפים, ואילו ה'חפץ חיים' הקדוש נשאר יושב במקומו, וסירב לקום ולהביט על הקהל הגדול שבא לכבודו.

פנה הרבי מגור ל'חפץ חיים', ושאלו מדוע אינו עומד לברך את הציבור, והרי הקהל הגדול מצפים לראותו?! השיב לו החפץ חיים מדברי הירושלמי במסכת פאה, שבשמיים מנכים לאדם מזכויותיו על הכבוד ודברי שבח שהוא מקבל בחייו, והוא אינו רוצה שיגרעו משכרו בעולם הבא.

השיב לו האדמו"ר מגור זצ"ל: "הלא לשמח אלפי יהודים ולגרום להם הנאה רבה, זו מצווה רבה מאוד, ובזה גופא תזכה לשכר רב מאוד". אז קם החפץ חיים ממקומו, ואמר: "מצווה לשמוע דברי חכמים", ונעמד ליד החלון, כדי לשמח את הקהל שיכולו לראותו ולהתברך מפיו.

הכל כרגיל...

באחת השנים, בשבת הסמוכה לשבועות, שב הרבי לביתו מתפילת מוסף, התיישב ליד השולחן, אך התמהמה מלערוך קידושא רבא. נפתנה הרבנית לשאול לפשר הדבר, והרבי ענה, שאיננו יכול לערוך קידוש, כי עדיין לא התפלל מוסף. הדבר היה לפלא בעיני כל הנוכחים, כיון שכל החסידים ראו בעת תפילת מוסף כיצד הרבי עומד כרגיל במקומו, ומתפלל. לבסוף נודע הדבר; בעת שהחזירו את ספר התורה לארון הקודש, ונדחקו סביבו החסידים, מבלי משים, דרך מאן דהוא על רגלו של הרבי בחזקה, והסב לו כאבים קשים ברגלו. מרוב ייסורים לא יכול היה הרבי להתפלל כלל, אולם עצר בכל כוחו את כאבו, כדי שלא לבייש את אותו יהודי, והעמיד פנים כאילו הכל כשורה...

הקשות ביותר

בימי חורפו שח בעל ה'אמרי אמת' מגור ז"ע לאיש מקורבו: "מובא בספרים, שכל יהודי מחוייב לאחוז לכל הפחות במצוות עשה אחת, ומצוות לא תעשה אחת, אשר יקבל עליו לקיימן

הגה"ק רבי אברהם מרדכי אלטר מגור ז"ע נולד בתאריך ו' טבת תרכ"ו בגור שבפולין. היה האדמו"ר השלישי לשושלת גור, בנו בכורו של הגה"ק רבי יהודה אריה לייב בעל 'שפת אמת', נכדו של בעל ה'חידושי הרי"ם'. בשנת תרס"ה, מייד עם הכתרתו כאדמו"ר, התאזר במלוא כוח השפעתו לביצורה של התנועה החסידית והתארגנותה של היהדות החרדית העצמאית מול תהפוכות התקופה.

היה מראשי מייסדיה ומנהיגיה של תנועת אגודת ישראל, מנשיאי 'מועצת גדולי התורה' העולמית, יוזם ותומך נלהב של מפעלי החינוך החרדי, תנועת בית-יעקב, וכן של העיתונות החרדית.

בשנת תרפ"א, נסע לארץ-ישראל, ופנה במכתבו ההיסטורי למען בניין הארץ ולמען עליית החרדים והתיישבותם בה. חמש פעמים ביקר בארץ-ישראל, ובכל פעם עלו עימו עוד יהודים חרדים מפולין לארץ-ישראל.

בשנת ת"ש ניצל בנס מעמק הבכא, ועלה לארץ-ישראל עם בניו וכמה מבני משפחתו. מאז הועתק מרכז חסידות גור לירושלים עיר-הקודש.

נפטר בירושלים עיה"ק בחג השבועות תש"ח. תורתו נדפסו בספר הקדוש: 'אמרי אמת', ותולדותיו נכתבו ב'ראש גולת אריאל'.

מוסר השכל

זכורו הדר המאמץ באי יכולתם לא
אביש יומי, נשגף אצלו בחרמך

התכנים מלוקטים ומעובדים מתוך הספר 'זכרונם לברכה' של הרב אהרן פרלוב שליט"א

דיון מסביב לשולחן

חנייה באדום-לבן

"וחנו בני ישראל" (במדבר א, נב)

שאלה

בגין חנייה באדום לבן... [יצוין שעד לאותו רגע לא הבחין שמעון שרכבו הוחזר למקום החנייה האסורה].

הוא פנה אל ראובן, ותבע את תשלום הקנס. ראובן טען כנגדו: "הרי אתה עצמך החנית שם את הרכב, והיית אמור להשאירו שם עד לשעה הקבועה בה אתה נוסע לעבודתך, כך שממילא היית סופג את הקנס הזה!"

שמעון טען: "לי מותר להחנות את רכבי היכן שאני רוצה, אבל אתה הרי היית 'שואל', שחייב באחריות שמירה על החפץ שנמסר לו לשימוש, ואם למעשה החזרת את הרכב בצורה לא אחראית, עליך לשאת בהפסדים שנגרמו בעקבות זאת!"

ראובן פנה אל ידידו, שמעון, בשעת אחר-הצוהריים, וביקש: "האם תוכל להשאיל לי את רכבך לשם נסיעה לעיר פלזנית לשמחת נישואין של קרובי?" שמעון הסכים בשמחה, כי ממילא אינו משתמש ברכבו עד למחרת בבוקר.

ראובן קיבל את המפתחות לידו, וכשעמד להיכנס לרכב, הבחין כי שמעון החנהו במקום המסומן ב'אדום לבן', שכידוע אסור בחנייה.

כשחזר ראובן מהחתונה, גילה כי מקום החנייה הפנוי היחיד ברחוב, הוא באותו מקום בו החנה שמעון את רכבו בצוהריים... ראובן החנה שם את הרכב, והשיב את המפתחות לשמעון.

למחרת בבוקר, כשעמד שמעון להיכנס לרכבו, גילה כי קיבל קנס

תשובה

במדבר.

ונראה שבעין זה ניתן לטעון גם בעניינינו - היות שבעל הרכב גילה בדעתו שהוא מוכן להחנות את רכבו במקום בו הוא עלול להיקנס, והוא ממילא התכוון להשאירו שם עד לשעה שבה עבר במקום הפקח, לפיכך אי אפשר לחייב בקנס את השואל, שהחזיר את הרכב לאותו מקום.

עם זאת, חשוב להדגיש שלכתחילה היה אסור לשואל להחזיר את הרכב לחנייה במקום המסומן באדום לבן. והגם שהבעלים עצמו החנה שם את רכבו, מכל מקום, לאחר שהשואל כבר הוציאו משם, היה לו לחפש מקום חנייה שמוותר להחנות בו. אך לאחר שכבר עבר והחנה שם, נראה שאינו צריך לשלם את הקנס, כאמור לעיל.

שנינו במסכת בבא קמא (ק"ח): "הפקיד לו ביישוב, לא יחזיר לו במדבר". כלומר: אדם שמסר לחברו חפץ לשמירה, אם היה הדבר ביישוב, שהוא מקום שבו גנבים אינם מצויים, אזי השומר חייב להשיב לו את החפץ ביישוב, ואינו רשאי לכוף את הבעלים לקבלו במדבר, ובכך לפטור את עצמו מאחריותו, משום שהמדבר הוא מקום שהממון אינו משתמר בו, היות ומצויים בו לסטים.

ומדייקים הראשונים, שדווקא אם הממון נמסר מייד הבעלים ליד השומר ביישוב, אזי אין הוא רשאי להחזירו במדבר, אולם אם הממון הגיע לידו מידי הבעלים במדבר, רשאי הוא גם להחזירו במדבר (ראה שו"ת הרמב"ן סי' לד, ושו"ע חו"מ סי' עד, א). סברת הדין היא, שהואיל ובעל החפץ עצמו גילה בדעתו כי אינו מקפיד על החזקת ממונו במדבר, ממילא רשאי השומר להחזירו לידו

סיכום

השואל פטור מתשלום הקנס.

באדיבות הרב ארז חזני שליט"א

האם אפשר לקדש בליל שבועות קודם השקיעה?

תשובה

שאלה

נאמר בתורה: "וספרתם לכם ממחרת השבת... שבע שבתות תמימות תהיינה. עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמישים יום... וקראתם בעצם היום הזה מקרא קודש יהיה לכם" (ויקרא כג, טז). מכך נלמד, שאומנם כל המועדים חלים בתאריך קבוע וידוע מראש, אבל חג השבועות אינו תלוי בתאריך מסוים, אלא תלוי בספירת העומר; זמנו הוא לאחר ארבעים ותשע יום מיום ראשון של חול המועד פסח, שלאחריהם חל חג השבועות.

משום כך מבואר בגמרא (ראש השנה ו, ע"ב) שבזמן שהיו מקדשים את החודש על פי הראייה, חג השבועות היה יכול לחול בכל שנה בתאריך אחר, לפעמים בה' בסיון פעמים בו' ופעמים ביום ז' בחודש.

כיוון שהחל חג כשמסתיימים 49 יום דווקא, כתבו הפוסקים שלא יתפללו ערבית ולא יקדשו קודם הלילה, כיוון שעדיין לא הסתיים היום הארבעים ותשעה (משנה ברורה תצד, א). אומנם, במקום הצורך אפשר להקדים את תפילת ערבית לפני הלילה, אבל את הקידוש יעשו בלילה, כיוון שכמה אחרונים כתבו שהעיקר הוא שהקידוש יהיה בלילה (הביאם הכף החיים שם ב).

אך מאחר ודין זה הוא בגדר חומרא ומנהג, ואינו מוזכר בראשונים ובשולחן ערוך, בשעת הדחק, שאם לא יקדשו מבעוד יום יתבטלו מקידוש ליל יום טוב, אפשר לקדש ולאכול מבעוד יום, כבכול יום טוב.

הרב משה לוי משמש כרב בבית אבות. מתפקידו למסור שיעורי תורה ולדאוג לשאר הצרכים הרוחניים של יושבי המקום. אחד מתפקידיו הוא לעשות קידוש בלילות שבת וימים טובים. בימות הקיץ, בהם השבת נכנסת בשעה מאוחרת, הוא עושה קידוש בשעה מוקדמת, לאחר פלג המנחה (כשעה ורבע קודם השקיעה), בשביל דיירי המקום המבוגרים שהולכים לישון מוקדם.

כעת, בהגיע חג השבועות, תהה הרב לוי האם הוא יוכל כהרגלו לעשות קידוש מוקדם, או שמא חג השבועות שונה משאר המועדים?

סיכום

לכתחילה יתפללו תפילת ערבית ואף יקדשו בלילה דווקא. בשעת הצורך יקדימו רק את תפילת ערבית ויקדשו בלילה, ובשעת הדחק יכולים אף להקדים את הקידוש לאחר פלג המנחה.

נכתב על ידי הרב יעקב דוהן שליט"א
מ"צ בבית ההוראה של הגאון רבי עמרם פריד שליט"א

משל ותבונה

"ואלה תולדות אהרן ומשה" (במדבר ג, א).

"ואינו מזכיר אלא בני אהרן, ונקראו תולדות משה, לפי שלמדן תורה" (רש"י).

ותן בלבנו – ואנו נקח!

תבונה

מסביר החפץ חיים: בכל יום אנו באים בבקר לבית הכנסת, ובתפילת שחרית בברכת 'אהבה רבה' אנו מבקשים ומתחננים: "ותן בלבנו להבין ולהשכיל, לשמוע, ללמוד וללמד" וכו'.

בשמים שומעים את תפלתנו ומוכנים להעניק לנו שפע חכמה ושפע בינה. מצפים רק שנשב ונלמד תורה, ומן השמים יעזרו לנו.

אולם אנשים רבים מסיימים את התפלה, ומיד פונים לעסקיהם, ובמשך כל היום כמעט ואינם פותחים ספר לימוד. וגם כאשר הם פותחים ספר, הרי שהלימוד אינו בעיון כפי הצורך, ואינו באופן שניתן לרכוש ממנו ידיעות רבות ונכונות בתורה. והנה, למחרת שוב אנו שבים לבית הכנסת, ובפינו אותה בקשה: "ותן בלבנו להבין ולהשכיל וכו'". ושוב אין אנו נגשים ללימוד התורה.

אנו נוהגים כאותו עני: מבקשים מתחננים, אך לא מגיעים לפגישה עם מי שבדיו להעניק לנו מטובו. לא יום ולא ימים נמשכים הדברים. שנים ארוכות, ולעתים במשך כל החיים חוזר על עצמו אותו מחזה, וכדי בזיון וקצף. אם היינו שמים לב לדברים היוצאים מפינו בתפלה ודאי היה מצבנו משתנה לטובה. מתוך הספר 'אוצר המשלים על התורה'

משל

עשיר גדול הלך ברחוב העיר. לפתע נגש אליו עני מרוד, ובקש ממנו בקשה: "הגעתי עד פת לחם, ועתה הזדמן לי מסחר זעיר, שאם אעסוק בו, יתכן שאוכל להחליץ את אט ממצבי הקשה. לצורך מסחר זה הנני זקוק להלוואה בת חמישה רובל, ומאוד אודה לך אם תוכל להלוות לי סכום זה".

בקשת העני נגעה ללבו של העשיר, והוא ענה לו: כאן ברחוב לא מצוי בידי סכום זה, אולם נקבע שעה בה תגיע לביתי בשעות הערב, ואלוה לך את הסכום. ויהי רצון שה' יהיה בעזרה ויושיע אותך ממצבה הקשה, באופן שתוכל לנהל את חייך בשלום ובהצלחה".

העשיר היה אדם טרוד מאוד, אולם לנוכח הבטחתו לתת לעני הלוואה, הוא נשאר בביתו וחקה לו שיבוא לקבל את סכום ההלוואה. אולם השעה היעודה חלפה, והעני לא הגיע. העשיר המשיך להמתין בביתו עוד שעה ארוכה, אולם לצערו האיש לא בא.

"אולי קרה לו מקרה מצער שאלץ אותו לא להגיע", הרבה העשיר, "הרי הוא כה זקוק להלוואה". למחרת הלך שוב העשיר ברחוב, ולהפתעתו נגש אליו שוב אותו עני. הוא לא התנצל כלל על כך שלא הופיע אתמול כמדובר, אלא חזר שוב על הדברים שאמר אתמול, שהוא זקוק מאוד להלוואה והוא יודה אם ילוו לו וכו' וכו'. העשיר, שהיה טוב לב, ענה לו: "הרי חפיתי לך אתמול ולא באת! חשבתי שארע לך מקרה מצער, ואני שמח שלא קרה. למרות שלא באת אתמול, הנני מוכן לחכות לך גם היום באותה שעה. השתדל לבוא בשעה היעודה, ואלוה לך את הסכום שביקשת".

העשיר חכה שוב בביתו, אך חלפה שעה, חלפו שעות, והעני לא בא. הפעם החליט העשיר שכנראה הפניה אינה רצינית, ואותו עני אינו אדם נצרך כפי שהוא נראה.

למחרת שוב צעד העשיר אל בית העסק שלו, ושוב נגש אליו העני ובפיו אותו פזמון. ללא התנצלות וללא רגשות אשמה על כך שפעמים הוא הפר את דבריו, הוא פנה לעשיר בבקשה הקודמת.

בפעם זו סרב העשיר להענות לבקשתו, ואמר לו: "מעשיך מוכיחים עליך שאין בקשתך אמיתית, יתכן אפילו שהנך חומד לצון ואתה מתכוון להתעלל בי". העשיר סים את דבריו, ועזבו לנפשו.

מצאו את 10 ההבדלים

זמני השבת והחג

חג השבועות			
יום ראשון, ה' בסיון תשפ"ה			
ר"ח	יציאה	כניסה	ירושלים
20:58	20:22	19:05	
20:55	20:25	19:20	תל אביב
20:59	20:27	19:13	חיפה
20:56	20:23	19:21	באר שבע

פרשת במדבר			
ג' בסיון תשפ"ה			
ר"ח	יציאה	כניסה	ירושלים
20:57	20:21	19:03	
20:54	20:24	19:19	תל אביב
20:58	20:25	19:12	חיפה
20:55	20:22	19:20	באר שבע

בואו לקבל כוחות וכלים מעשיים להתמודדות נכונה ויעילה.
עם טובי המומחים ובעלי הנסיון:
הרב דניאל נשיא, הרב דוד ברוורמן, הרב שמואל רוטנר,
הרב אפרים אפשטיין והרב יחיאל פליסקין

החלה ההרשמה לסמינר הקרוב

פרטים והרשמה:

1-800-800-750

סמינר להורים המסלול המקרב בין הורים ומתבגרים מתמודדים

15 חיינה שבת מיוחדת ואל תארו רין
תעצבם את המריליה חויה כל
'נענן' צולם הבאן
תוכן במנה גבוהה, אנונייה מיוחדת
פשוט נולדו.

לא ידענו להכיל את השלמה
הכאן והצד
נעכשלי הסיום המשיך אנו נאווים
סלבים נפלאים, מחזקים יתק, עם
עוצמתי סלסא הין ילר כח!

סמינר ערכים

בסמינר ידונו בנושאים הבאים:
אמונה ומדע, זהות יהודית, גוף ונשמה, גורל וייעוד, גלגול נשמות, אחרית הימים.

סמינר רווקות

מלון 'קרלטון' נהריה

חמישי-מוצ"ש ט"ו-י"א בסיון 05.06.2025

072-330-5599

מיועד לציבור שאינו שומר תורה ומצוות

הזכות שלך לעסוק בקירוב

היו גם אתם שותפים בקירוב והמליצו על הסמינרים הקרובים

תרמו וקבלו שבת חוויתית במגוון מלונות*

בית וגן

נוף כנרת

כינר גליל

ניר עציון

קרלטון

פארק

*בכפוף לתקנון

ידידי ארכים
להשיב מאות משפחות
לבוראם
בשבת מרוממת
ומרגשת
זכיתם וזכיתם

1-800-35-35-26

ארכים
במהדורה דיגיטלית

שלחו את המילה 'הצטרפות' לכתובת: alon@arachim.org